

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

APR 2026

PF-2494

[Total No. of Pages : 2

[6635]-165

LL.M

**301 : LAW AND SOCIAL TRANSFORMATION IN INDIA
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Question No 6 is compulsory & out of the remaining attempt any three questions.
- 2) Question No. 6 carries 14 marks, and all other questions carry 12 marks each.

Q1) Discuss the characteristics of law which make it a desirable tool for social transformation. Evaluate the limitations of law to bring about social transformation. [12]

Q2) Theorize the intersections between law and culture and evaluate the role of law in redefining culture in India. [12]

Q3) Stratification and discrimination based on caste hinders social transformation. Discuss the judicial intervention to invalidate caste-based discrimination. [12]

Q4) What is the role of Election Commission in India? Support your answer by citing relevant constitutional provisions and judicial decisions in this regard. [12]

Q5) Define Patriarchy. Discuss with illustrations how patriarchy acts as a limitation on law to bring about social transformation. [12]

Q6) Write Shorts Note on (any Two) : [14]

- a) Role of law Commission in social transformation
- b) Plea Bargaining
- c) Change of Heart Theory by Gandhiji
- d) Right to Information and its role in social transformation

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

PF-2494

[6635]-165

LL.M

301 : LAW AND SOCIAL TRANSFORMATION IN INDIA
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 2) प्रश्न क्रमांक 6 साठी 14 गुण आहेत आणि इतर सर्व प्रश्नांसाठी प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) कायद्याच्या वैशिष्ट्यांवर चर्चा करा ज्यामुळे ते सामाजिक परिवर्तनासाठी एक इष्ट साधन बनते. सामाजिक परिवर्तन घडवून आणण्यासाठी कायद्याच्या मर्यादांचे मूल्यमापन करा. [12]
- प्रश्न 2) कायदा आणि संस्कृती यांच्यातील परस्परसंबंधांचे सिद्धांतीकरण करा आणि भारतातील संस्कृतीची पुनर्व्याख्या करण्यात कायद्याच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा. [12]
- प्रश्न 3) जातीवर आधारित स्तरीकरण आणि भेदभाव सामाजिक परिवर्तनात अडथळा आणतो. जातीनिहाय भेदभाव अमान्य करण्यासाठी न्यायालयीन हस्तक्षेपाची चर्चा करा. [12]
- प्रश्न 4) भारतात निवडणूक आयोगाची भूमिका काय आहे? संबंधित घटनात्मक तरतुदी आणि यासंदर्भातील न्यायालयीन निर्णयांचा दाखला देऊन आपल्या उत्तराचे समर्थन करा. [12]
- प्रश्न 5) पितृसत्ताक पद्धतीची व्याख्या करा. सामाजिक परिवर्तन घडवून आणण्यासाठी पितृसत्ता कायद्यावर मर्यादा म्हणून कशी काम करते याची उदाहरणांसह चर्चा करा. [12]
- प्रश्न 6) कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टीप लिहा. [14]
- अ) सामाजिक परिवर्तनात विधी आयोगाची भूमिका
 ब) प्ली बार्गेनिंग
 क) हार्ट थिअरीमध्ये गांधीजींनी केलेला बदल
 ड) माहितीचा अधिकार आणि सामाजिक परिवर्तनातील त्याची भूमिका

APR 2026

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PF-2496

[Total No. of Pages : 2

[6635]-167

LL.M.

**302 : LAW, SCIENCE AND TECHNOLOGY
(2014 Pattern) (Semester - III)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Question No. 6 is compulsory.
- 2) Out of the remaining questions, answer any three questions..
- 3) Question No. 6 carries 14 marks and all other questions carry 12 marks each.

Q1) Explain in detail the significance of forensic science in criminal cases.

Q2) Critically evaluate the interrelationship between law, science and technology by giving relevant examples.

Q3) What is meant by clinical trials Discuss the professional responsibility and ethical principles involved in conducting clinical trials.

Q4) Explain legal control of nuclear technology at international level.

Q5) Discuss the concept of sustainable development in detail.

Q6) Write Notes on (Any Two)

- a) Technology Transfer
- b) Threats to human rights from science and technology
- c) Right to privacy
- d) Narco analysis test

P.T.O.

PF-2496

[6635]-167

LL. M

302 : LAW, SCIENCE AND TECHNOLOGY
(2014 Pattern) (Semester - III)

वेळ: 3 तास]

[एकुण गुण: 50

सूचना:

- 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे.
- 2) उरलेल्या प्रश्नांपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे द्या.
- 3) प्रश्न क्रमांक 6 साठी 14 गुण आहेत आणि इतर सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) फौजदारी प्रकरणांमध्ये न्यायवैद्यक शास्त्राचे महत्त्व तपशीलवार सांगा.
- प्रश्न 2) संबंधित उदाहरणे देऊन कायदा, विज्ञान आणि तंत्रज्ञान यांच्यातील परस्परसंबंधाचे टीकात्मक मूल्यांकन करा.
- प्रश्न 3) क्लिनिकल चाचण्या म्हणजे काय? क्लिनिकल चाचण्या घेण्यात असलेली व्यावसायिक जबाबदारी आणि नैतिक तत्त्वांची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) आंतरराष्ट्रीय स्तरावर आण्विक तंत्रज्ञानाचे कायदेशीर नियंत्रण स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) शाश्वत विकास संकल्पनेची विस्तार चर्चा करा.
- प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)
- अ) तंत्रज्ञान हस्तांतरण
 - ब) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानापासून मानवी हक्कांना धोका
 - क) गोपनीयतेचा अधिकार
 - ड) नार्को विश्लेषण चाचणी

APR 2026

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PF-2497

[Total No. of Pages : 2

[6635]-168

S.Y. LL.M.

Cluster - II : BUSINESS LAW

304 : Consumer Law

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Question No. 1 is compulsory. It carries 14 marks.
- 2) Out of remaining attempt any three. It carries 12 marks each.

Q1) Write detailed notes on (any two)

- a) Deficiency in Service
- b) Caveat Emptor
- c) Unfair trade practices

Q2) Explain in detail the development of consumer protection law in light of Consumer protection movement in Indian History support your answers with relevant case laws.

Q3) Discuss the composition and jurisdiction of National Commission under the Consumer protection Act.

Q4) Discuss the rights of consumers and role of consumer counsel for the protection of rights of consumer under Consumer protection Law.

Q5) In case of conflict between two legislation, the law having overriding effect will prevail in light of the statement examine the conflict of consumer protection law with various other laws, support your answer with case laws.

Q6) Discuss "E-commerce would expand in the near future." And Explain the struggle of Consumer law with new avenues of E commerce and online shopping.

P.T.O.

PF-2497

[6635]-168

S.Y. LL.M.

Cluster - II : BUSINESS LAW

304 : Consumer Law

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण: 50

सूचना :

- 1) प्रश्नक्रमांक 1 अनिवार्य आहे. त्यात 14 गुण आहेत.
- 2) उर्वरित प्रश्नांना पैकी कोणतेही तीन. त्यात प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्रश्न 1) (कोणत्याही दोन) वर तपशीलवार टिपा लिहा:

- अ) सेवेतील कमतरता
- ब) कॅव्हे टएम्प्टर
- क) अनुचित व्यापारप्रथा

प्रश्न 2) ग्राहक संरक्षणाच्या विकासासाठी न्यायिक व्याख्या आणि संयुक्त मार्गदर्शक तत्वाच्या योगदानाच्या संदर्भात भारतातील ग्राहक संरक्षणाच्या ऐतिहासिक विकासाची स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) संरक्षण कायद्यांतर्गत राष्ट्रीयआयोग रचना आणि कार्यक्षेत्रावर चर्चा करा.

प्रश्न 4) भारतीय कायद्यांतर्गत ग्राहकांचे हक्क आणि ग्राहकांच्या हक्कांच्या संरक्षणासाठी ग्राहक परिषदांच्या भूमिकेचे गंभीरपणे चर्चा करा.

प्रश्न 5) दोन कायद्यांमधील संघर्षाच्या बाबतीत, विधानाच्या प्रकाशात अधिलिखित प्रभाव असलेला कायदा प्रचलित होईल आणि इतर विविध कायद्यांसह ग्राहक संरक्षण कायद्याच्या विरोधाचे परीक्षण करेल.

प्रश्न 6) “नजीकच्या भविष्यात ईकॉमर्सचा विस्तार होईल” यावर टिप्पणी द्या. आणि ईकॉमर्स आणि ऑनलाइन शॉपिंगच्या नवीन मार्गांसह ग्राहक कायद्याच्या संघर्षावर गंभीरपणे चर्चा करा.

